

För patienten inför Lutetium-177-PSMA-behandling av prostatacancer

Anvisningen bör printas ut. Anvisningen innehåller ifyllbara ställen.

Patientens namn och personbeteckning:

Den planerade 177Lu:n aktivitet samt datum för behandling:

Lutetium-177-PSMA-behadling allmänt

Lutetium-PSMA-behandlingen är menad för patienter som insjuknat i progressiv kastrationsresistent prostatacancer. PSMA-transportmaterial för med blodomloppet strålkällan (Lutetium-177) till cancercellens yta. Den radioaktiva strålningen Lutetium utsöndrar förstör tumörceller. Det överflödiga radioaktiva läkemedlet försvinner till stor del via njurarna genom urinen under det första dygnet. Eftersom strålningen når omgivningen, skyddas övriga personer genom att behandlingen utförs i ett en persons isoleringsrum.

Förverkligande av Lutetium-behandling

Lutetium-behandlingar ges beroende av effekten 2-6 gånger med 6-8 veckors mellanrum. Behandlingens effekt följs upp med hjälp av laboratorieprov, röntgenundersökningar och genom uppföljning av måendet.

Två dygn innan behandlingen tas laboratorieprov. På behandlingsmorgonen kommer du till cancerpoliklinikens dagavdelning (TA3), var läkaren kontrollerar ditt mående och skötaren förbereder dig inför behandlingen. Efter Lutetium-behandlingen bör du vara i behandlingsrummet ca. fyra timmar, så att lutetiumets aktivitet i din kropp sjunkit till godkända nivåer. Ifall aktiviteten inte sjunkit till en tillräckligt låg nivå, måste du eventuellt tillbringa natten i behandlingsrummet. I sådant fall får du gå hem följande dag, då aktiviteten är inom godkända gränser.

Efter varje behandling tas en SPECT-TT-behandlingsdosbild på Isotopavdelningen (U-sjukhuset, 1 våningen) direkt efter att strålningsisoleringen upphävts eller senast därpå följande morgon. Även i samband med första, tredje och femte behandlingsgången görs en SPECT-TT röntgenundersökning en vecka efter behandlingen. Efter den tredje behandlingen tas en PSMA-PET-TT-bild (PET-centret, 2. våningen).

Skötaren ger noggrannare information om kommande laboratorie-, behandlings- samt röntgenundersökningars tidtabell.

Annat att ta i beaktande före behandling

Ifall ditt mående har förändrats drastiskt efter förra mottagningen, bör du berätta det åt läkaren. Symptom, som det lönar sig att nämna är t.ex. bröstsmärtor, feber eller urineringsbesvär.

Om du röker eller använder snus, rekommenderar vi påbörjande av nikotinplåster- eller tuggummi redan hemma p.g.a. att rökning och användning av snus är förbjudna på avdelningen.

Din tidtabell

Laboratorieprover före behandling ___/___20___ klockan_____

Ankomst för behandling avdelning TA3 ___/___20___ klockan_____

Förverkligande av Lutetium-behandling på dagavdelningen

Ta den här anvisningen med då du kommer på behandling.

Innan ankomst till dagavdelningen kan du äta hemma normalt. Under behandlingen får du ett eget rum med WC och tambursutrymme. Skötaren kontrollerar din identifikation, går igenom praktiska saker gällande behandlingen och ger dig strålsäkerhetsanvisningarna för behandlingstiden. Läkaren kontrollerar ditt mående samt blodprovresultaten.

Skötaren förbereder dig så att du är behandlingsklar på morgonen. Urinblåsan töms på avdelningen innan påbörjandet av behandlingen. Vid behov får du förebyggande läkemedel mot illamående. Skötaren kanylerar dig och vätskegivning påbörjas en halvtimme (30 min) innan lutetiumdosen ges. Vid givandet av behandlingen kyls dina spottkörtlar med kallförpackningar och du får också isbitar att suga på under strålningsisoleringen. Med kylningen förebyggs samlande av strålaktivitet i spottkörtlarna. Behandlingsdosen ges som en snabb injektion med hjälp av två olika sprutor genom kanylen. Vätskegivningen fortsätter efter att behandlingsdosen getts.

Efter att dosen givits får du inte gå ut ur rummet. Personalen får inte gå in i rummet utan skild orsak. Besök av anhöriga är inte tillåtet, vilket rekommenderas att informera dem om redan på förhand. Kontakt med skötaren sker via telefon och ditt mående följs även upp via telefon åtminstone två gånger under isoleringsperioden. Med hjälp av telefonen eller

patientringklockan får du kontakt med vårdpersonalen. I rummet finns också kameraövervakning, vilken vid behov används för att följa upp måendet. Isoleringsperiodens längd är oftast fyra timmar. I rummet har du tillgång till television och radio. Kom ihåg att ta med dina personliga mediciner (t.ex. astma- och ögonmediciner), eftersom dina specialmediciner inte nödvändigtvis finns på avdelningen. Ta också med dina egna tandhygientillbehör och mobiltelefonens laddare, ifall du måste bli övernatten i behandlingsrummet.

Förutsättningen för förverkligande av behandlingen är självständighet. Du hämtar själv dina måltider, drycker och mediciner från bordet i rummets tambur, skötaren meddelar när måltiden serveras. Under behandlingen använder du sjukhuskläder och inneskor. Från rummets skåp hittar du rena kläder, handdukar osv. För smutsiga kläder finns en tvättsäck i WC:n och för annat skräp en egen skräpkorg i rummet. Vid behov kan du alltid be om mera information från personalen.

Lutetium-PSMA-ämnet utsöndras i huvudsak via urinen och i små mängder via avföringen samt genom spottet. Största delen av aktiviteten utsöndras under första dygnet via urinen. Därför är det viktigt att dricka rikligt med vätska, speciellt under första dygnet, och att magen fungerar. Drick åtminstone ett glas vätska varannan timme under isoleringstiden, och urinera oftare än vanligt. På detta sätt försvinner överlopps lutetiumet effektivt ur kroppen. Det finns dock orsak att följa reglerna med måtta, eftersom överflödigt drickande kan leda till illamående och kan inverka negativt på hjärtat. Ifall magen inte fungerar som normalt, ber vi dej meddela om det till din skötare eller läkare.

När du går på WC, dra WC:n med en riklig mängd vatten (2-3 spolningar). Du bör urinera sittande för att undvika stänk och använda papper för att torka genitalierna. Om du behöver snyta dig eller spotta, snyt dig i WC-papper och lägg pappret i WC:n, spotta rakt i WC:n och spola ner det. Tvätta alltid händerna noggrant efter WC-besöket eller efter att du har snutit dig, och torka dem i handpapper, inte i en handduk. Lägg inte handpapper i WC:n. Ifall ditt sekret hamnar där det inte hör hemma, meddela om det åt skötaren.

Lutetium-PSMA-behandlingens möjliga biverkningar

Lutetium-PSMA-behandlingens biverkningar är oftast som starkast 3-5 dagar efter behandlingen. Trötthet är ett vanligt symptom, men lättar oftast någon vecka efter behandlingen. Torrhet av munnen och ögonen samt illamående kan förekomma. Injektionsställets hy kan reagera på behandlingen som utslag, smärta eller svullnad. Det är viktigt att berätta om biverkningarna till skötaren via telefon. Vid behov finns det tillgång till

läkemedel som minskar biverkningarna. Nämn till vårdpersonalen, ifall du inte kan dricka tillräckligt p.g.a. illamående eller stark diarré.

Specialsituationer

Ifall du urinerar, spyr eller får diarré i rummets utrymmen, bör du genast meddela vårdpersonalen. Lägg de smutsiga kläderna i tvättpåsen. Tvätta dig själv noggrant, men börja inte självständigt städa rummet. Undvik att sprida ut urin, spyor eller diarré i rummet.

Ifall du har en urinkateter eller avföringsstomi, töm den självständigt i WC-byttan och spola 2-3 gånger. Lägg den tomma påsen i soppåsen i WC utrymmet och tvätta händerna noggrant.

Utskrivning efter behandlingen

I rummet görs en mätning av strålningens dossnabbhet ca. fyra timmar efter att du fått behandlingen. Ifall strålningen i snabbhetsmätningen har sjunkit under den godkända nivån, flyttas du till Isotopavdelningen (U-sjukhuset, 1. våningen) för en SPECT-TT-behandlingsdosbild. Skötaren beställer skjuts åt dig.

Ifall dossnabbheten inte ännu sjunkit under den godkända nivån, fortsätter strålningsisoleringen i samma rum till nästa morgon. I det fallet tas behandlingsdosbild på Isotopavdelningen nästa morgon. Ifall din hemväg tar längre än tre timmar, spenderar du natten i samma rum eller på patienthotellet.

SPECT-TT-bilden tar ca. en halv timme, varefter du får åka hem. Vid utskrivningen får du både skriftliga samt muntliga anvisningar som bör följas hemma gällande strålsäkerheten.

Strålnings säkerhetsåtgärder efter utskrivning

Radioaktiviteten har inte vid utskrivningen från sjukhuset försvunnit helt ur kroppen. Det är möjligt att bli utskriven när den kvarblivna aktiviteten inte orsakar stor strålningsrisk för andra människor. Du kan ändå exponera andra människor som du är i nära kontakt med, och därför bör du följa nedanstående instruktioner efter utskrivningen följande **7 dagar** efter behandlingen:

- Från sjukhuset bör du förflytta dig raka vägen hem.
- Anvisningar för användning av transportmedel beroende på hemvägens varaktighet:

- Under en två (2) timmars färd finns det inga begränsningar, men att sitta bredvid en minderårig eller gravid person bör undvikas. I allmänna transportmedel rekommenderas det att inte använda WC:n.
- Håll avstånd till andra passagerare enligt möjlighet.
- I taxin sitter man så långt ifrån föraren som möjligt. Om hemvägen tar 2-3 timmar rekommenderas att använda privat FPA taxi.
- Under den första veckan bör du sova ensam i ett skilt rum med minst 3 meters avstånd (också även om det finns en vägg mellan sängarna) till andra människor.
- Fortsätt att dricka mer än normalt (i genomsnitt ett glas vätska i timmen under vaken tid) och gå ofta på WC, så att det överflödiga läkemedlet lämnar kroppen effektivt.
- Följ noggrann WC-hygien, dvs urinera sittande, spola WC:n 2-3 gånger efter användning, använd papper för att torka genitalierna (också män), tvätta möjliga sekretstänk och tvätta händerna noggrant. Sekretstänk bör inte komma i kontakt med andra människors händer.
- Undvik över två (2) timmars närkontakt (mindre än 2m) med andra människor (bl.a. sov i olika sovrum eller åtminstone 3m från varandra, också fast det skulle vara en vägg mellan sängarna). Delta inte i stora, offentliga evenemang.
- Undvik att vara nära små barn (under 10 år) eller gravida kvinnor. Ifall dina barn är under 2 år, rekommenderas det att någon annan sköter dem under den här tiden.
- Lutetium-PSMA-ämnet försvinner ur kroppen också genom patientens spott och svett. Därav ska du inte dela bestick, kärl, sängkläder, handdukar mm. med andra. Efter tvätt är det tryggt att använda dem igen och de behöver inte tvättas skilt. Undvik bastubad.
- Begränsa närkontakt, så som kramande eller sexuellt umgänge, till 5 minuter per dag.
- Under kommande 6 månader rekommenderas inte graviditet eller försök till befruktande.

Längden på din sjukledighet efter behandlingen beror på typen av arbete du utför. På jobb kan du gå enligt ovan listade begränsningar. Ifall du på arbetsplatsen har att göra med barn under 10 år, rekommenderas det att vara borta från jobbet enligt läkarens ordination

under/efter behandlingen. Jobb- och sjukledighet samt möjliga arrangemang gällande barnskötsel, lönar det sig att diskutera redan innan ankomsten till behandling.

Berätta för läkaren att du behandlats med Lutetium-PSMA-radiojodämnet ifall du måste uppsöka brådskande vård. Gör så, även om det skulle vara fråga om samma sjukhus där du fått behandlingen.

Ovan nämnda begränsningar gällande närkontakt behöver inte följas gällande husdjur.

Strålningsalarm kan finnas på överraskande platser, t.ex. på sopstationer och i myndighetsbyggnader.

Du får i samband med utskrivning ett intyg över behandlingen du fått, med tanke på möjliga strålningsalarm. Ifall du planerar en utlandsresa inom sex månader efter behandlingen, får du också ett intyg på engelska inför möjliga strålningskontroller.

Användning av torrtoalett (eller utedass) rekommenderas inte tre veckor efter Lutetium-PSMA-behandlingen. Ifall du ändå måste använda dig av torrtoalett, töm behållaren tidigast 3 månader efter behandlingen. Onödig vistelse på torrtoaletten eller i närheten av den bör undvikas innan tömning.

Ovannämnda strålningssäkerhetsåtgärder bör följas tills isotopundersökningen den ___ / ___ / ____ .

Uppföljning efter Lutetium-behandling

En vecka efter första, tredje och femte behandlingen görs en röntgenundersökning med hjälp av SPECT-TT. Du får undersökningstiden till isotopavdelningen (U-sjukhuset 1. våningen) när du blir utskriven. Röntgenbilden visar ställena, som lutetium-PSMA-ämnet sökt sig till och informationen används för behandlingens uppföljning. Efter SPECT-TT-bilden görs en mätning av rummets dossnabbhet, enligt vilken du får nya strålnings säkerhetsanvisningar. För merparten av patienterna kan strålnings säkerhetsåtgärderna avslutas efter det första SPECT-TT-besöket.

Andra och fjärde veckan efter behandlingen bokas det en tid för dig till laboratorieprov, vilka behövs för behandlingens uppföljning. Cancerklinikens läkare kontrollerar svaren. Du får också från Hälsobyns vårdväg ett symptomfrågeformulär som ska besvaras vid andra och fjärde veckan efter behandlingen. Skötaren kontrollerar frågeformulärets svar och är vid behov i kontakt via telefon.

Då behandlingsserien är utförd kallas du till blodprov med två veckors mellanrum i en månads tid efter sista behandlingen. Då bedöms möjliga biverkningar av behandlingen. Två månader efter behandlingsseriens slut görs det en PSMA-PET-TT undersökning, tas blodprov och du kallas till cancerpoliklinikens läkarmottagning. Efter det görs uppföljningsundersökningar enligt ditt medicinska tillstånd.

Vid frågor kan du ta kontakt med Cancerpolikliniken vardagar kl 8.15-15.30, tel nummer 02 313 0818.